

Sotsiaalministeerium
info@sm.ee

Teie 25.11.2024 nr 1.1-8/2987-1;
SOM/24-1197/-1K
Meie 24.01.2025 nr 1.1-11/5270-2

Alkoholitarvitamise vähendamise arengusuunad 2025-2035

Austatud proua Sikkut

Täname alkoholitarvitamise vähendamise arengusuundade dokumendi arvamuseks ja tagasisideks saatmise eest. Esitame omapoolsed märkused ja tagasiside.

Riigieelarve baasseaduses on defineeritud strateegiliste arengudokumentidena poliitika põhialused, valdkonna arengukava ja programm. Arvamuse avaldamiseks edastatud dokument ei ole valdkondlik arengukava ega programm, vaid pakub välja teadmispõhised lahendused ja teadvustab üle erinevate valitsemisalade teema aktuaalsust. Kuid arengusuundade elluviimine toimub läbi erinevate programmide. Mõistame, et alkoholitarvitamise vähendamiseks on vajalik poliitiline kokkulepe ning ambitsiooni sõnastus. Teeme ettepaneku sõlmida alkoholitarvitamise vähendamiseks ministritevaheline kokkulepe, mida enne allkirjastamist arutada Vabariigi Valitsuse kabinetinõupidamisel, et saavutada poliitiline konsensus.

Lisas on juhtimise ja elluviimise peatükis toodud: „Arengukava tegevusi teostatakse eeskätt olemasolevate eelarveliste vahendite ja tegevuste raames. Vastavalt riigieelarve võimalustele tehakse ettepanekuid veel mitte-rahastatavate tegevuste rahastamiseks riigieelarve koostamise käigus.“ Tegemist on dokumendiga, mis on eraldi nii arengukavast, kui programmidest. Juhime tähelepanu, et rahastusallikata tegevused on oluline lisaraha kontekstis siduda programmide ja seal olevate tegevustega.

Tegevussuundade punktis 1.1 seatakse eesmärgiks siduda alkoholi aktsiisimäärad inflatsiooni määraga. Aktsiisimäärade sidumisel inflatsiooni määraga puudub mõte, sest aktsiisimäärasid muudetakse praktikas iga-aastaselt (välja arvatud aastatel 2019-2022). Senine praktika võimaldab nii inflatsiooniga kui ka piirikaubandusega arvestamist ja annab võimaluse tõsta aktsiisimäärasid vajadusel enamgi. Dokumendist ei selgu ja jääb arusaamatuks, millise sagedusega on korrigeerimine mõeldud ja kas deflatsiooni korral vähendatakse ka aktsiisimäärasid. Lisaks pöörame tähelepanu, et maksumäärade kehtestamise õigus ja pädevus kuulub Riigikogule. Seepärast ei saa me toetada punktis 1.1 toodud tegevussuunda esitatud kujul ning teeme ettepaneku sõnastada see järgmiselt:

„Selleks, et ennetada alkoholi suhtelist odavnemist ning tagada, et alkohol muutub järjepidevalt vähem kättesaadavaks, tuleks aktsiisimäärade tõstmisel arvestada inflatsiooniga ning mõjuga piirikaubandusele ja salaturu arengule“.

Tegevussuundade punktis 1.2 nähakse ette alkoholiaktsiisi osalist suunamist sõltuvusravi ja ennetuse rahastamiseks. Maksutulude kasutamine sihtfinantseerimisteks nõrgendab eelarve paindlikkust ning vähendab muutuste olukorras kiirelt reageerimise võimalusi. Riigi eelarvepoliitika üks põhimõtteid on tulude ja kulude lahusus riigieelarve paindlikkuse tagamiseks. Lisaks luuakse taolise rahastuse mudeliga ebasoovitav seos ehk mida rohkem tarbitakse alkoholi, seda rohkem tekib raha sõltuvusraviks ja ennetuseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Pille-Liis Milvere 5885 1455
Pille-Liis.Milvere@fin.ee